QORTI TAL-MAĠISTRATI (GĦAWDEX)
ĠURISDIZZJONI SUPERJURI
SEZZJONI ĠENERALI

MAĠISTRAT DOTTOR BRIGITTE SULTANA LL.D., LL.M (ĊARDIFF) ADV. TRIB. ECCL. MELIT.

Illum, il-Ġimgħa, 25 ta' Novembru 2022

Rikors Ġuramentat numru: 30/2022 BS

Rita Vella Menzel

-vs-

Direttur Reġistru Pubbliku; u b'digriet tat-12 ta' April 2022 ġie msejjaħ fil-kawża d-Direttur tar-Reġistru Pubbliku għal Malta bħala kjamat fil-kawża

Il-Qorti;

Rat ir-rikors ġuramentat tal-attriċi Rita Vella Menzel illi ppremettiet:

ILLI l-kunjom tal-attriċi wara ż-żwieġ tagħha li ġie ċelebrat ġewwa l-Ġermanja huwa Vella – Menzel u dana kif jirriżulta biċ-ċar mid-dokument hawn anness u [m]markat Dokument A;

ILLI in oltre, l-istess rikorrenti kienet dejjem magħrufa bil-kunjom Vella – Menzel u dana hekk kif jirriżulta mill-kopja tal-karta tal-identità tagħha (Dok B) u mill-kopja tal-passaport (Dok C);

ILLI jirriżulta però illi fiċ-ċertifikat taż-żwieġ tagħha hawn anness (Dokument D), hemm annotament illi *il-mara [sic] għażlet li żżomm kunjom xbubitha maż-żwieġ*. Illi però l-esponenti minkejja li żammet il-kunjom Vella sa minn dejjem — u dana kif jirriżulta fiċ-ċar mid-dokumenti anness — addottat il-kunjom ta' żewġha wara tagħha sabiex il-kunjom korrett huwa Vella-Menzel;

ILLI jirriżulta li dan huwa żball ċar li però qed iwassal għal problemi fil-ħajja ta' kuljum, inkluż fil-ħajja lavorattiva għall-istess Rita Vella – Menzel;

Talbet lil din l-Onorabbli Qorti:

- TORDNA il-korrezzjoni [sic] fiċ-ċertifikat taż-żwieġ bin-numru progressiv tminn [sic] mija u ħamsa u sittin sbarra [sic] elf u erbgħa [sic] (865/2004) billi fil-linja Post u Data taż-żwieġ jitranġa l-kliem *il-mara għażlet li żżomm kunjom xbubitha maż-żwieġ* billi jinbidel sabiex jingħad li *l-mara għażlet li żżid kunjom żewġha wara l-kunjom tagħha* u dan sabiex [i]l-kunjom tal-attriċi jitranġa u jiġi jaqra Vella-Menzel.

u dan sabiex jiġu evitati kumplikazzjonijiet legali li jistgħu jinqalgħu aktar '[i]l quddiem minħabba din l-iskorettezza;

Bl-ispejjes [sic] u bl-inġunzjoni għas-subizzjoni illi għaliha minn issa inti [i]nġunt.

Rat ir-risposta ġuramentata tal-konvenut, l-Avukat Dottor Joseph Attard, id-Direttur tar-Reġistru Pubbliku għal Għawdex, illi wieġeb:

1. ILLI preliminarjament l-esponent jeċċepixxi illi m'huwiex il-leġittimu kuntradittur stante illi l-Att taż-Żwieġ huwa rreġistrat Malta u kwalunkwe annotazzjoni fuq dan l-attur għandha ssir mid-Direttur tar-Reġistru Pubbliku ta' Malta u għaldaqstant l-esponent għandu jiġi liberat mill-osservanza tal-ġudizzju;

2. ILLI mingħajr preġudizzju għas-suepsot l-esponenti m'huwiex edott mill-fatti li ġew dikjarati fir-rikors u fid-dokumenti hemm mehmuża;

3. SALV eċċezzjonijiet ulteruri.

Bl-ispejjeż kontra l-attriċi li qiegħda tiġi [i]nġunta in subizzjoni.

Rat ir-risposta ġuramentata tal-kjamat fil-kawża, l-Avukat Dottor Neil Harrison għan-nom u in rappreżentanza tad-Direttur tar-Reġistru Pubbliku għal Malta, illi wieġeb:

1. ILLI preliminarjament, l-esponent jissottometti illi r-rikorrenti naqset milli tindika fuq liema artikoli legali qiegħda ssejjes il-proċedura odjerna, u għalhekk jirriżerva d-dritt illi jressaq eċċezzjonijiet ulterjuri jekk ikun il-każ;

2. ILLI bla ħsara għall-premess, l-esponent jifhem illi l-kawża mressqa mir-rikorrenti saret bil-għan illi tintalab korrezzjoni ta' att jew atti tal-istat ċivili, u għalhekk jingħad li ai termini tal-Artikolu 254 tal-Kapitolu 16 tal-Liġijiet ta' Malta, għandha ssir id-debita pubblikazzjoni tas-smigħ tal-kawża odjerna fil-Gazzetta tal-Gvern minn tal-inqas ħmistax-il ġurnata qabel tali smigħ;

3. ILLI għal dak li jikkonċerna l-mertu tal-kawża, l-esponent jissottometti illi huwa mhux edott mill-fatti kif ġew iddikjarati fir-rikors promotur, u għalhekk qiegħed jirrimetti ruħu għad-deċiżjoni ta' din l-Onorabbli Qorti, salv illi l-provi prodotti jkunu l-aħjar u sodisfaċenti f'għajnejn il-liġi u li jkunu [i]rrispettati r-regoli proċedurali;

4. ILLI finalment u bla ħsara għall-premess, id-Direttur intimat jissottometti li l-ilment attriċi huwa dovut għall-applikazzjoni tal-artikolu 4 tal-Kapitolu 16 tal-Liġijiet ta' Malta, kif kien fis-seħħ fl-2004, ossia l-annu li fih ir-rikorrenti talbet ir-reġistrazzjoni tal-att taż-żwieġ esteru tagħha. B'hekk isegwi illi l-azzjoni attriċi mhix attribwibbli għal xi għemil jew nuqqas da parti tad-Direttur intimat, u li għalhekk huwa m'għandux jiġi assoġġettat għall-ispejjeż tal-kawża istanti;

5. SALV eċċezzjonijiet ulterjuri.

Bl-ispejjeż kontra r-rikorrenti li qiegħda tiġi inġunta in subizzjoni.

Il-Qorti;

Fliet l-atti fl-intier tagħhom;

Rat li l-kawża tħalliet għas-sentenza għal-lum;

Ikkunsidrat:

Illi b'din il-kawża, l-attriċi qed titlob li jsiru tibdiliet fiċ-ċertifikat taż-żwieġ tagħha biex jirrifletti l-fatt li l-kunjom li hija magħrufa bih illum huwa differenti minn dak muri fl-istess atti;

Il-Qorti tosserva li l-pubblikazzjoni ai termini tal-Artikolu 254 saret debitament skont il-Liġi fl-24 u l-25 ta' Marzu 2022[1] u għalhekk ser tastjeni milli tieħu konjizzjoni tat-tieni eċċezzjoni sollevata mill-kjamat in kawża d-Direttur tar-Reġistru Pubbliku (Malta).

Rigward il-mertu l-Qorti hija tal-fehma illi għalkemm il-Liġi tipprovdi għal sitwazzjonijiet fejn persuna tista' tbiddel isimha jew kunjomha, dan ma japplikax f' każijiet meta min jitlob il-korrezzjoni jkun qed jagħmel użu minn kunjom differenti kappriċċjożament. Din il-fehma hija in linea ma' prinċipju ormai stabbilit mill-Qrati Maltin illi kif inhi l-Liġi Maltija ma hix prevista l-possibbiltà li dak li jkun jista' bis-sempliċi volontà tiegħu jippretendi li jista' jibdel kunjomu jew jesiġi rettifika f'dan is-sens anke jekk għalih ikun jissarraf bħala xi sinjal distintiv tal-identità tiegħu.[2]

Infatti l-pożizzjoni legali hija fis-sens li "*ma huwiex regolari, fis-silenzju tal-ligi taghna, li marte proprio wiehed jadotta kunjom gdid jew*

[1] A fol. 29 u fol. 30 tal-proċess.
[2] Nardu Balzan Imqareb -vs- Direttur tar-Reġistru Pubbliku, deċiża Prim'Awla, 30 ta' Ġunju, 2004.

kapriccjozament ivarja kunjomu fil-mentri li jinsab registrat taht kunjom iehor."[3]

Fil-każ li għandha quddiemha llum din il-Qorti jirriżulta li l-attriċi wara li żżewġet il-Ġermanja għażlet li tirreġistra ż-żwieġ tagħha Malta. It-talba tal-attriċi hija kundizzjonata minn dak li provdut fl-Artikolu 4(1)(d) tal-Kap. 16 tal-Liġijiet ta' Malta li jipprovdi s-segwenti :

4.(1) Il-konjuġi għandhom, maż-żwieġ, jagħżlu:

[ommisis]

(d) li jżommu, għal wieħed jew waħda mill-konjuġi, kunjomu jew kunjomha, wara liema kunjom dak jew dik il-konjuġi jista' jżid jew tista' żżid il-kunjom tal-konjuġi l-ieħor jew l-oħra;

It-talba hawn proposta mill-attriċi ma titrattax minn talba għal sanatorja għax kunjomha ġie indikat żbaljatament fl-att taż-żwieġ iżda minn pretiża li mal-kunjom oriġinarju tagħha żżid kunjom żewġha u dan għax qed tipprevalixxi ruħha mill-fakoltà magħtija permezz tal-Artikolu 4 ċitat *supra*. Mill-aspett fattwali, l-attriċi esibiet dokumenti in sostenn tat-talba tagħha.[4]

Għalkemm, mir-rikors ġuramentat ma jirriżultax l-Artikolu li fuqu l-attriċi qed tibni l-azzjoni tagħha l-Qorti hija tal-fehma, u dan minn qari tal-premessi u t-talba fl-istess rikors illi skont ir-rikors promotur l-azzjoni tar-rikorrenti hija mibnija fuq l-Artikolu 253(2) tal-Kap 16. Dan l-Artikolu jagħti s-setgħa li ssir talba ġudizzjarja

[3] Karmnu Balzan Imqareb -vs- Margaret Mortimer nomine, Appell Ċivili, deċiża fl-20 ta' Novembru 1971.
[4] Il-Qorti tinnota li l-kopja tal-passaport turi l-passaport huwa skadut.

sabiex ikun hemm bidla limitatament fl-isem u mhux fil-kunjom ukoll. Dwar dan, fis-sentenza appena ċitata l-Onorabbli Qorti ngħad illi *"L-Artikolu 253 tal-Kodici Civili, ghal liema l-konvenut jaghmel espressa referenza kemm fl-eccezzjonijiet tiegħu kif ukoll fis-sottomissjonijiet, jippresupponi zewg konsiderazzjonijiet. Il-wahda, li jirreferi restrittivament ghal talba ghall-korrezzjoni fl-isem biss, u t-tieni nett, illi si tratta ta' att vizzjat minhabba xi rregolarità";*

Il-Qorti tqis li llum jirriżulta paċifiku li l-Artiklu preċitat jippermetti korrezzjonijiet fl-isem (il-prenom) ta' persuna, u mhux fil-kunjom. Infatti ġie deċiż illi *"Wara li kkunsidrat l-imsemmija sottomissjonijiet il-Qorti hija tal-fehma li t-terminu "isem" fl-artiklu 253 tal-Kap 12 – għalkemm lingwistikament huwa minnu li jista' wkoll jikkomprendi fih il-kunjom ta' persuna kien u hu biss ghallfini tal-precitat artiklu 253 cirkoskritt ghal dak li bl-ingliz jissejjah "first name" jew "name to be called" – a differenza ta' dak li hu kunjom jew "surname". Fil-lingwa Franciza, bhala f'ilsna ohra, tinzamm differenza aktar netta bejn dak li jissejjah "prenom" minn dak li hu "nom de famille". Hu veru li fl-imsemmi artiklu hemm imsemmi wkoll li kull korrezzjoni tapplika wkoll ghal "dixxendenti ulterjuri", però din hija "lapsus", oppure kopertura tal-possibilità li kemm-il darba isem ta' axxendenti jkun inbidel minn, per ezempju, "Paul"ghal "Joseph", tali korrezzjoni, talvolta milqugha, trid tibqa' tigi annotata. Però mid-dibattiti parlamentari jemergi li "ratio legis" kien dak biss li jaghmilha possibbli li f'kazi idoneji l-isem (il-"first name" jew "prenom") ikun jista' jigi mibdul – imma mhux il-kunjom, ammeno che ma jkunx hemm zball."*[5]

Dik l-istess Qorti kompliet: *"Id-diversi sentenzi citati mill-attur juru biss li l-Qrati accettaw korrezzjonijiet fis-sens ta' inkluzjoni ta' kunjom*

[5] Damian Damian Schembri -vs- Direttur tar-Reġistru Pubbliku, Prim'Awla, deċiż fl-1 ta' Frar 2001.

genitur imma qatt ma accettaw bdil jew zieda ta' kunjom jekk mhux ghax ikun sar zball x'imkien. Il-kunjomijiet "Magro" u "Magri", imsemmijin mill-attur fil-kawża citata minnu, dejjem gew meqjusa bhala differenti minn xulxin. Għalhekk jekk xi hadd ikun ġie mnizzel bhala "Magro" minflok "Magri", jew vice-versa, ikun jammonta ghal zball u bhala tali jkun soggett ghall-korrezzjoni jekk l-izball jigi ppruvat.

Illi dan ifisser li t-talba tal-attur tinvolvi verament talba ghall-bdil tal-kunjom tiegħu, li ma hijiex permessa mill-ligi, la darba jirrizulta li huwa ha naturalment il-kunjom tal-missier naturali tiegħu indikat fl-att tat-twelid tiegħu relattiv, u dan huwa wkoll ikkonfermat fuq dak li inghad fis-sentenza "Karmnu Balzan Mqareb vs Margaret Mortimer noe et" (AC 29 ta' Novembru 1971) li ghaliha qed issir referenza."

Matul iż-żmien il-pożizzjoni riġida adottata mill-Qrati nbidlet u aktar riċenti l-Qrati addottaw aktar flessibbiltà entro ċerti limiti. Infatti minn qari tal-ġurisprudenza huwa ċar illi l-Qrati nostrani jagħmlu differenza bejn każijiet fejn it-tibdil fil-kunjom qed jintalab b'riferenza għall-kunjom li m'għandux konnessjoni mar-rabta familjari tal-attur, u każijiet oħra fejn hu meqjus fid-dawl tar-rigorożità fejn tali rabta hija evidenti li l-interessi ta' terzi mhumiex preġiudikati.

Infatti l-Qrati addottaw interpretazzjoni ristrettiva meta mill-fatti ppreżentati kien ċar illi t-talba magħmula kienet indubbjament fiergħa u privi minn kwalsiasi korrelazzjoni bejn il-kunjom li l-attur xtaq jaddotta u l-kunjom familjari. Tant hu hekk li fil-każ ta' Nardu Balzan Imqareb il-Qorti qalet hekk: "*Dan premess, jidher in linea ta' principju komunement accettat illi l-isem u l-kunjom li bihom persuna hi konoxxuta skont il-precitati atti ma jistghux jigu modifikati, hlief meta xort'ohra provvdut mil-ligi nnifisha. Dawn il-modifiki, meta konsentiti espressament mil-ligi, huma previsti f' dawk ic-cirkostanzi*

korrelatati maggorment ma' rapport familjari (Ad.es.it-tibdiliet konsentiti fil-kaz ta' adozzjoni, denegata paternita, jew rikonoxximent ta' paternita').”

Imbagħad il-Qorti tal-Appel sostniet li:

“Qatt ma kien il-hsieb tal-legislatur li jawtorizza bdil fil-kunjomijiet. Kif ġie ritenut minn din il-Qorti fis-sentenza tagħha tal-14 ta' Frar, 1947 fl-ismijiet "Joseph Cutajar vs 3 Avv. Dr. John Scicluna noe" – sentenza li, ncidentalment, ma segwietx sentenza precedenti tal-Prim Awla tal-31 ta' Ottubru, 1930 fl-ismijiet "Michele Mc Lean già Abdilla vs Notaro Salvatore Cremona nomine et", din ta' l-ahhar citata b'approvazzjoni minn din il-Qorti aktar recentement fis-sentenza, li ghaliha jaghmel hafna referenza l-appellant, u cioè "John Zammit maghruf bhala John Edward Zammit Pace vs Direttur tar-Registru Pubbliku", 2 ta' Marzu, 1994:

“…hija haga maghrufa illi l-ligijiet ta' l-istat civili, bir-registrazzjoni ta' l-attijiet tat-twelid u taz-zwieg, kif ukoll tal-mewt, hija haga wisq importanti ghall-hajja civili tas-socjetà, peress illi minn dawk l-annotazzjonijiet jiddependu hafna drittijiet tac-cittadini. Issa l-kunjom ta' familja, kif inhu l-partimonju ta' l-individwu, li l-familja ma tistax tinnegalu, huwa wkoll il-patrimonju tal-familja li ghandha certu nteress li l-membri tagħha jkunu maghrufa b'dak il-kunjom; u huwa wkoll patrimonju tas-socjetà d-distinzjoni rispettiva tal-familji. Din hija l-bazi u l-ordni ta' kull socjetà, u għalhekk teoritikament ma jistax ikun permess lil persuna, l-ghaliex il-kunjom tagħha ma joghgobhiex, taghzel kunjom iehor li jidhrilha li hu isbah, u forsi izjed skond l-idejat moderni prevalenti, u taddotta "marte proprio" dak il-kunjom gdid. Kieku jkun hekk, il-konsegwenza tkun id-dizordni u l-konfuzjoni fis-socjetà, jekk kwantità kbira ta' cittadini juzaw minn dak, jekk huwa dritt.”[6]

[6] Damien Damien Schembri, vs Direttur Reġistru Pubbliku, *supra*.

Tenur kont ta' dawn l-insenjamenti l-Qorti tqis li l-każ li għandha quddiemha llum ma hux każ fejn l-attriċi qed tivvanta talba frivola u kapriċċuża. Il-Qorti lanqas ma tqis li d-drittijiet ta' terzi ser jiġu preġudikati jekk it-talba tal-attriċi tiġi milqugħa.

Għalhekk it-talba tal-attriċi ser tiġi milqugħa wara kollox iż-żieda mitluba mill-attriċi llum hija permessa mil-Liġi.

Li jirriżulta iżda mid-dokumenti esibiti, sewwasew mill-estratt tal-att taż-żwieġ, huwa li kunjom ir-raġel ma tniżżilx wara kunjom l-attriċi mhux rizultata ta xi nuqqas tad-Direttur konvenut u għalhekk dan ser jigi rilfelss fl-ispejjez.

Rigward l-eċċezzjoni sollevata mid-Direttur Reġistru Pubbliku (Għawdex), li huwa ma hux leġittimu kontradittur il-Qorti ser tgħaddi sabiex tilqagħha u dana billi mill-atti jirriżulta li l-attriċi rreġistrat iż-żwieġ tagħha fir-Reġistru Pubbliku ta' Malta.

Decide:

Għaldaqstant, in vista tal-premess u l-motivi ġa espressi din il-Qorti taqta' u tiddeċiedi din il-kawża billi :

1) Tilqa' l-ewwel eċċezzjoni tad-Direttur tar-Reġistru Pubbliku (Għawdex) u filwaqt li tiddikjarah mhux leġittimu kontradittur tilliberah mill-osservanza tal-ġudizzju;

2) Tilqa' t-talba tal-attriċi u tordna l-korrezzjoni fiċ-ċertifikat taż-żwieġ bin-numru progressiv tmien mija u ħamsa u sittin żbarra elfejn u erbgħa (865/2004) billi fil-linja Post u Data taż-żwieġ il-kliem *il-mara għażlet li żżomm kunjom xbubitha maż-*

żwieġ jiġi mibdul bil-kliem *il-mara għażlet li żżid kunjom żewġha wara l-kunjom tagħha* u konsegwentement wara l-kunjom Vella jiżdied Menzel sabiex kunjom l-attriċi jiġi jaqra Vella-Menzel.

L-ispejjeż tal-kawża jkunu kollha a karigu tal-attriċi.

(ft) Dr Brigitte Sultana
Maġistrat

(ft) John Vella
D/Reġistratur

Vera Kopja

Għar-Reġistratur